

Yötyön teettäminen nuorella työntekijällä. Narikka- ja lipunmyyntityö.**10/2023, annettu 9.11.2023.**

Aluehallintoviraston päätös kumottiin ja asia palautettiin aluehallintovirastoon uudelleen käsiteltäväksi siltä osin kuin kysymys oli työn tekemisestä kello 22:n jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X Oy (toimitusjohtaja Y)

Vireille: 12.10.2023

Oikaisuvaatimuksen kohde: Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen päätös dnro ISAVI/8945/2023, joka on annettu 2.10.2023.

X Oy (työnantaja) on hakenut Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelta lupaa teettää työtä Oulun seudulla kello 22 jälkeen seuraavilla nuorilla:

A, 14 v.

B, 16 v.

C, 16 v.

D, 17 v.

E, 16 v.

F, 16 v.

G, 15 v.

H, 15 v.

I, 17 v.

J, 17 v.

Lisäksi työnantaja on hakenut lupaa poiketa säännölliseen työaikaan liittyvistä rajoituksista ja enimmäistyöajasta. Työnantaja on hakenut poikkeuslupaa myös ylityön ja hätätyön teettämiseen.

Hakemuksen mukaan työn päättymisajankohta vaihtelee kello 23–02 välillä. Työ tehdään talvisin sisätiloissa musiikkitapahtumissa ja kesäisin festivaalityyppisissä tapahtumissa pääsääntöisesti Oulun alueella. Nuorten työtehtäviin kuuluu narikka- ja lipunmyyntityö. Nuorten työajan kesto vaihtelee 2–7 tunnin välillä tilaisuudesta riippuen. Työt painottuvat viikonloppuihin, ja työ on tilapäistä keikkatyötä. Nuorten työaika on kuukaudessa 5–15 tuntia.

Työnantaja on perustellut hakemustaan sillä, että työ on tilapäistä eikä se haittaa nuorten opiskelua. Työnantaja on kertonut haluavansa mielellään palkata nuoria työntekijöitä. Työnantajan mukaan narikka- ja lipunmyyntityön tekeminen on nuorille hyödyksi, koska he pääsevät kehittämään sosiaalisia taitojaan ja asiakaspalvelutaitojaan. Lisäksi nuorilla on työn myötä mahdollisuus tutustua työelämäsääntöihin. Työnantaja on perustellut hakemusta myös sillä, että nykyään nuorten on vaikea löytää työtä. Työllistyminen narikka- ja lipunmyyntityöhön mahdollistaisi nuorille jonkin verran ”oman” rahan ansaintaa ja tarjoaisi verkostoja työelämään.

Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue hylkäsi hakemuksen, koska työnantaja ei esittänyt hakemuksessaan sellaista nuorten ammatilliseen kehitykseen liittyvää syytä, joka olisi puoltanut hakemuksen hyväksymistä siltä osin, että nuoret saisivat työskennellä hakemuksen mukaisessa työtehtävässä kello 22 jälkeen. Hakemuksesta ei käynyt ilmi, että hakemuksen kohteena olevat nuoret olisivat työtä koskevan alan opiskelijoita. Työnantaja ei myöskään esittänyt sellaista tärkeää nuoriin työntekijöihin liittyvää syytä, joka edellyttäisi yötyön tekemistä musiikkitapahtumissa. Työkokemuksen ja rahan hankkiminen eivät ole syitä, joiden voidaan katsoa edellyttävän nuorten työntekijöiden työntekoa yöllä. Yötyön musiikkitapahtumissa nuorille mahdollisesti aiheuttaman kuormituksen vuoksi, ensisijainen lähtökohta tulee nuorten osalta olla työkokemuksen hankkiminen päivä- tai ilta-aikaan.

X Oy pyytää työneuvostoa oikaisemaan aluehallintoviraston päätöksen ja myöntämään oikeuden teettää hakemuksen kohteena olevilla nuorilla työtä kello 22 jälkeen. Oikaisuvaatimus koskee vain työajan sijoittelua kello 22 jälkeen. Työnantajan mukaan työ antaa nuorille, joista suuri osa on lukiolaisia, perspektiiviä tuleviin opiskeluihin. Syy myöhäiseen aikaan sijoittuvaan työskentelyyn on perusteltu, koska yleisötilaisuudet ovat pääsääntöisesti viikonloppuisin ja ilta-aikaan. Työ ei ole työajan puolesta eikä fyysisiltä ominaisuuksiltaan nuoria rasittavaa. Työtä tehdään kuukaudessa

yksi tai kaksi kertaa ja työn kesto on kerrallaan enintään 4–7 tuntia. Työnantaja huolehtii siitä, että työ ei rasita nuoria. Työ lisää muun muassa sosiaalisia vuorovaikutustaitoja, asiakaspalvelutaitoja sekä opettaa turvallista rahankäsittelyä ja työelämän pelisääntöjä. Työ voi myös estää haitallista vapaa-aikakäyttäytymistä. Työnantaja pyytää huomioimaan, että luvassa olisi mahdollista asettaa eri ikäisille nuorille erilaisia rajoituksia, esimerkiksi, että alle 16-vuotiaat eivät saa työskennellä kello 22 jälkeen.

Lisäselvitys

Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen tarkastaja on työneuvoston pyynnöstä kertonut, että aluehallintoviraston käsityksen mukaan työnantajayhtiössä ei ole sellaista henkilöstön edustajaa, jota olisi tullut kuulla ennen poikkeuslupapäätöksen tekemistä. Työnantajan vapaamuotoisesti laaditussa hakemuksessa ei ollut mainintaa mahdollisesta henkilöstön edustajasta. Hakemuksesta oli käynyt ilmi, että osa nuorista, joille poikkeuslupaa haettiin, ovat yrityksessä työskentelevien omia lapsia. Tällä perusteella aluehallintoviraston mukaan voitiin pitää selvänä, että ainakin mainittujen nuorten vanhemmilla on ollut tietoa siitä, millaiseen työhön nuoret olisivat menossa ja että he ovat antaneet suostumuksensa nuorten työn tekemiseen. Koska aluehallintovirasto päätti hylätä hakemuksen, ja kielteinen lopputulos oli luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa selvä, ei asiassa katsottu olleen tarpeellista hankkia nuorten huoltajien suostumuksia työn tekemiseen. Aluehallintovirasto on katsonut voineensa ratkaista asian tässä yksittäistapauksessa ilman kuulemista.

X Oy on kertonut, että sillä on kaksi työntekijää: toimitusjohtaja Y ja hänen yhtiökumppaninsa Z. Muiden työntekijöiden kanssa solmitaan työsopimus keikkakohtaisesti, ja osa on niin sanotulla reservisopimuksella. Yhtiössä ei ole luottamusmiestä, luottamusvaltuutettua eikä työsuojeluvaltuutettua.

TYÖNEUVOSTON PÄÄTÖS

Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös dnro ISAVI/8945/2023 kumotaan ja asian käsittely palautetaan aluehallintovirastoon siltä osin kuin kysymys työn tekemisestä kello 22:n jälkeen.

Aluehallintoviraston tulee, tämän päätöksen saatua lainvoiman, omasta aloitteestaan ottaa asia käsiteltäväkseen ja ratkaista X Oy:n tekemä poikkeuslupahakemus uudelleen ja arvioida mahdollisuus myöntää lupa kello 22:n jälkeen tehtävään työhön.

Ennen kuin aluehallintovirasto tekee asiassa päätöksen, on sen varmistettava, että työnantaja on varannut kunkin nuoren huoltajalle /huoltajille tilaisuuden tulla kuulluksi lupahakemuksesta.

Työneuvosto kiinnittää aluehallintoviraston huomiota siihen, että hakemus koskee eri ikäisiä nuoria. Nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä on arvioitava työ- ja työntekijäkohtaisesti.

Oikaisuvaatimuksen tekijänä olevan X Oy:n suostumuksella asia voidaan ottaa aluehallintovirastossa uudelleen käsiteltäväksi jo ennen kuin tämä päätös on saanut lainvoiman.

Päätöksen perustelut

Työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004, työneuvostolaki) 10 §:n mukaan työnantajan on varattava ennen kuin aluehallintovirasto tekee päätöksen, työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee. Asiassa saadun selvityksen työneuvostolain 10 §:ssä tarkoitettua kuulemista ei ole toteutettu ennen päätöksentekoa aluehallintovirastossa. X Oy:ssä ei ole henkilöstön edustajia. Näin ollen työneuvostolain 10 §:ssä tarkoitettuja kuultavia olisivat olleet kunkin nuoren huoltaja / huoltajat.

Työneuvostolain 10 §:ssä säädetty kuulemista koskeva velvoite on pakottava. Asiaa ei olisi tullut ratkaista aluehallintovirastossa ennen kunkin hakemuksen kohteina olevien nuorten huoltajan / huoltajien kuulemista. Asiassa ei ole työneuvoston käsityksen mukaan mitään sellaista perustetta, jolla kuuleminen olisi voitu jättää toimittamatta.

Sovelletut lainkohdat

Hallintolaki (434/2003) 34 §:n 2 momentti ja 49 g (581/2010).

Nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 15 §.

Työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 10 §.

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Ahtelan, jäsenten Kannisto ja Kiiski sekä varajäsenten Meling ja Virtanen mielipiteeseen.